

Barbara
Španjol-
Pandelo

USPOSTAVNI ISTRAŽIVAČKI PROJEKT

Ars lignea: drvorezbarska umjetnička baština sjevernog Jadrana od 1300. do 1600. godine

Ars lignea: the Woodcarving Art Heritage of the North Adriatic from 1300 to 1600

AKRONIM: ArsLigneAdriatica

TRAJANJE: 2018.–2023.

VODITELJICA: doc. dr. sc. Barbara Španjol-Pandelo

SURADNICI: doc. dr. sc. Saša Potočnjak, doc. dr. sc. Kosana Jovanović,
dr. sc. Matko Matija Marušić, Petra Predoević Zadković

SLUŽBENE MREŽNE STRANICE: <http://arsligneadriatica.uniri.hr/>

SAŽETAK

U razdoblju između 1300. i 1600. godine drvorezbari i drvodjelci imali su važan udio u oblikovanju i razvoju umjetničke produkcije u Europi, međutim njihova je uloga u povijesno-umjetničkim istraživanjima često bila zanemarena, osobito na prostoru sjevernog Jadrana. Sačuvane umjetnine u drvu i danas su važan dio sakralnih prostora, a izuzev drvenih rezbarenih poliptiha, slikanih poliptiha s drvorezbarenim okvirima, kipova Marije s Djetetom, monumentalnih raspela, kipova svetačkih likova, sačuvan je i određen broj drvenih korskih sjedala. Sve nabrojane umjetnine bile su neodvojivi dio sakralnog prostora i liturgije te nam svjedoče o važnosti njihove uloge u crkvenim obredima. Promjene u liturgiji te opći uvjeti čuvanja drva uvjetovali su nestanak značajnog broja predmeta sakralne namjene, no dio drvorezbarske baštine se ipak sačuvao. Također je potrebno napomenuti da je zbog osjetljivog drvenog materijala sklonog propadanju, ali i zbog promjena esteti-

ke sačuvan manji broj predmeta svjetovne namjene. Oni nam također govore u prilog značaja drvorezbarstva u svakodnevnom životu, a mogu nam biti važan izvor podataka o brojnim stolarskim i drvorezbarskim radionicama koje su zadovoljavale potrebe stanovništva i u religijskom i u svjetovnom životu.

Osnovni je cilj projekta omogućiti nove spoznaje o drvorezbarstvu i drvorezbarima koji su djelovali na prostoru sjevernog Jadrana. Sva će se pozornost posvetiti drvenim umjetninama sačuvanim na prostoru hrvatskog dijela sjevernog Jadrana, odnosno na Kvarneru, kvarnerskim otocima, te Istri. Iako postoje pojedinačne studije o sačuvanim umjetninama s tog prostora, ipak je većina građe navedenog razdoblja gotovo potpuno zanemarena te je istraživanje nužno kako bi se u cjelovitom katalogu objedinili svi podaci. Pri tom će važan dio istraživanja biti pozicioniranje djelatnosti kasnosrednjovjekovnih i renesansnih drvo-

rezbara u širi kontekst europske umjetnosti, u prvom redu drvorezbarske djelatnosti ostvarene na prostoru Apeninskog poluotoka i Srednje Europe. Glavno istraživačko pitanje na koje se želi odgovoriti jest odakle dolaze drvorezbari i majstori čije su nam umjetnine sačuvane te na koji su se način prenosili i širili oblici i motivi unutar drvorezbarske djelatnosti.

Početni dio istraživanja usmjeren je na obilazak terena, pregled znanstvene i stručne literature te na rad na arhivskim i drugim izvorima. Glavni zadatak je identificirati, zabilježiti, dokumentirati i obraditi sačuvane umjetnine, a potom oblikovati katalog umjetnina u kojem će se objediniti nove spoznaje. Osim stilskih, atributivnih i ikonografskih analiza svaki će se sačuvani drvorezbarski predmet pokušati smjestiti u povijesno društveni kontekst u svrhu jasnog definiranja njegove uloge u zadanom

prostoru i prenošenju poruka. Pozornost će se posvetiti prihvaćanju i širenju obrazaca drvorezbarskih formi te njihovom razvoju, te će se pokušati definirati glavni majstori i radionice.

Objedinjeni rezultati istraživanja bit će objavljeni u monografskim i sinteznim publikacijama te člancima u domaćim i međunarodnim časopisima. Diseminacija rezultata istraživanja se osim na mrežnim stranicama i društvenim mrežama, provodi na domaćim i međunarodnim skupovima, radionicama i okruglim stolovima. U posljednjoj fazi provedbe projekta osim okruglog stola organizirat će se međunarodni znanstveni skup i popratna izložba. Konačni očekivani rezultat je uspostavljena grupa istraživača koji će razvijati istraživačku metodologiju i promicati značaj drvorezbarske baštine u svrhu njene zaštite i društvene valorizacije. x